

Ralet, ralet

Dossier pedagògic

Espectacle musical per a públic familiar
Audició escolar per a Educació infantil i Cicle inicial

Sinopsi:

Què s'amaga dins del bagul? Fem i cantem el *Ralet, ralet...paga dineret !*, I s'obre el bagul! Surt la Margarideta, el gall, el barret de pèls de conill, la mà Maria i la mà Manela, el sol Solet, la lluna de mirallets, el ruquet malalt... I cadascú ens ensenya la seva cançó.

Ralet, ralet és un concert de música tradicional catalana, reforçat visualment amb elements senzills i a la vegada molt atractius per als menuts, que ens permeten captivar-los en tot moment i, aconseguir una horeta de clima tranquil i respectuós envers la música.

Un espectacle que manté el nivell d'atenció fins a límits gairebé celestials.

Maria Palau, periodista

Samfaina de Colors captiva els nens amb sensibilitat i bon gust musical.

Pere, professor de música.

Fitxa artística:

Mirna Vilasís: veu, acordió diatònic, salteri, flauta i triangle.

Xavi Múrcia: veu, guitarra, mandolina, viola de roda, gralla i pandero.

Rafel Roca i Pepmaria Martínez: Tècnics de llums.

Direcció i guió: **Mirna Vilasís i Xavi Múrcia**

Idea i selecció de les cançons: **Mirna Vilasís**

Arranjaments musicals: **Xavi Múrcia**

Escenografia: **Berta Vidal i Raül Vilasís**

Disseny d'il·luminació: **Rafel Roca i Francesc Ventura**

Edició discogràfica: **Discos a mà, 2001**

Contacte i management:

972.68.80.07 i 629.38.61.30

samfainadecolors@samfainadecolors.cat

www.samfainadecolors.cat

Visió pedagògica:

Ralet, ralet acosta la música tradicional catalana als nens i les nenes.

És poc freqüent que la mainada vagi al teatre a escoltar música. **Ralet, ralet** pretén que els nens i les nenes escoltin música i en gaudeixin. La música fa somriure, captiva, convida a cantar... La cançó és alhora un element de formació: enriqueix el vocabulari; treballa la memòria; requereix atenció, silenci i respecte; potencia el treball col·lectiu, i educa la sensibilitat.

Un concert en general és música en directe que serveix per introduir els menuts en el gaudi de la música en viu i permet l'observació de la interpretació i del coneixement dels diferents instruments. El concert de música tradicional catalana introdueix també els nens i les nenes en les sonoritats tradicionals del nostre país.

La música en general ens ajuda a créixer i a enriquir-nos com a persones.

Els elements escènics que utilitzem **Samfaina de Colors** per a l'espectacle són un suport visual, però no treuen protagonisme a la música; nosaltres fem un "concert" per a nens i nenes.

Objectius:

El principal objectiu de l'espectacle és que els nens i nenes gaudeixin amb el concert. També volem apropar la música tradicional catalana als nens i les nenes i valorar-la com a manifestació cultural pròpia. Utilitzem molts instruments tradicionals perquè els nens els coneguin i distingeixin.

Programa del concert:

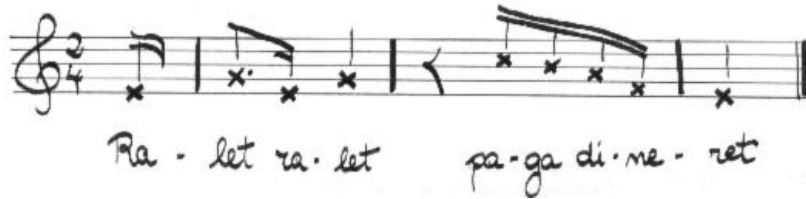
"Ralet ralet"	cançó de falda
"Galaneta mà"	moixaina
"Ball manetes"	moixaina
"Quiquiriquic"	moixaina
"Margarideta"	cançó de gresca
"Cançó del barretaire"	cançó d'ofici
"Ploreu ploureu ninetes"	cançó mimada
"Cançó del xocolater"	cançó d'ofici
"Bon dia nostre pare"	cançó dialogada
"Sant Ferriol"	ball
"A Gironella"	cercavila

Contacte i management:

972.68.80.07 i 629.38.61.30
samfainadecolors@samfainadecolors.cat
www.samfainadecolors.cat

Les cançons del concert, una a una:

Ralet, ralet

Ralet, ralet,
paga dineret! (o també: pica dineret!)

Galaneta mà

Galaneta mà
per a papar el pa,
per a beure el vi,
per aquí, aquí.
Per a papar el peix
per aquí mateix.
Per a beure aigüeta,
un xiquet dolceta.
Per a papar arròs,
que fa el ventre gros.

Ball manetes

Cançó per aprendre a portar diferents ritmes tot picant de mans. Noteu que n'hi ha dos de diferents: una primera part reposada (a ritme ternari, com un valset) i una segona part més trepidant (a ritme binari, com una polca o un pasdoble).

Ball manetes,
toca galtetes,
toca-les tu
que les tens boniquetes.
La ball, ball,
la cueta de la gallina,
la ball, ball,
la cueta del nostre gall.

Nostre gall és tan bribó,
canta de dies, canta de dies.
Nostre gall és tan bribó,
canta de dies i de nits, no.

Quic, quiri, quic

Cançó que, a l'igual que l'"arri, arri, tatanet", serveix per fer cavalcar l'infant posat a la falda i també es pot fer com a cançó dialogada.

Quic, quiri, quic, vols venir a fira?
Quic, quiri, quic, jo què hi faria?
Quic, quiri, quic, a vendre blat.
Quic, quiri, quic, me l'han robat.
Quic, quiri, quic, qui te l'ha robat?
Quic, quiri, quic, les orenetes.

Quic, quiri, quic, on són elles?
Quic, quiri, quic, a vora el mar.
Quic, quiri, quic, què hi fan, al mar?
Quic, quiri, quic, hi broden seda.
Quic, quiri, quic, de quin color?
Quic, quiri, quic, de la vermella.

Margarideta

A cada peça de roba que en Pere portava per a la Margarideta, entrava una nova ballaire a la rotllana.

Margarideta ,lleva't de matí,
que n'és part de matinada;
Margarideta, lleva't de matí,
que n'és part de de matí.

Prou me'n llevaria jo
si **calcetes** en tenia,
prou me'n llevaria jo,

però **calcetes** no en tinc, no.

Pere va a la plaça,
Pere ja l'hi compra
Pere ja l'hi porta,
Pere ja és aquí.
Margarideta, lleva't de matí.

(On diu **calcetes**, ho substituïm per altres peces de roba.)

Cançó de barretaire

Cançó d'ofici. La ventisosa és un aparell mecànic que actua com un bufador i escampa el pèl de conill per fer un barret. El barret, tot engomat, gira sobre un torn i va emplenant-se del pèl de conill. Si et poses davant de la ventisosa pots constipar-te (et pot venir un cadarn).

No et posis davant
de la ventisosa;
no et posis davant,
que et vindrà un cadarn.
Gira, barret, i tomba-l'hi,

tomba-l'hi, tomba-l'hi;
gira barret i tomba-l'hi,
tomba-l'hi per baix.

Contacte i management:

972.68.80.07 i 629.38.61.30

samfainadecolors@samfainadecolors.cat

www.samfainadecolors.cat

Ploreu, ploreu ninetes

Cançó molt popular de tall irònic. El ruc de la cançó és ben espavilat! El fet que la cançó tingui un mínim argument es pot aprofitar per fer una petita representació.

Plo - reu plo - reu ni - me - tes que el ruc es - tà ma - lalt té
mal a la po - te - ta i el ven - tre li fa - mal no pot men - jar ci - va - da si -
no pi - nyons pe - lats no pot dor - mir a l'es - ta - ble si - no què coi - xins dau - rats

Ploreu, ploreu, ninetes,
que el ruc està malalt;
té mal a la poteta
i el ventre li fa mal.

No pot menjar civada,
sinó pinyons pelats,
no pot dormir a l'estable,
sinó amb coixins daurats.

Cançó de xocolater

Cançó d'ofici de ritme senyorívol que acompanya la tasca del xocolater quan mol la xocolata. Si voleu podeu jugar amb aquesta cançó tot estirant els braços, com un molí de vent, i girant sobre un mateix molt lentament, seguint l'aire de la melodia.

Roda, roda, molinet,
xocolata, xocolata.
Roda, roda, molinet,
que és menjar pel senyor rei.

Si el molí no vol rodar,
xocolata, xocolata,
si el molí no vol rodar
el rei no en podrà menjar.

Contacte i management:

972.68.80.07 i 629.38.61.30

samfainadecolors@samfainadecolors.cat

www.samfainadecolors.cat

Bon dia, nostre pare

Cançó que permet establir un diàleg entre un nen i el grup o bé entre dos grups.

- Bon dia, nostre pare,
bon dia, nostre reil,
pagueu-nos la soldada,
doncs és de dreta llei.

- Quin és vostre ofici
m'hauríeu d'explicar.
- El nostre ofici, pare,
mireu-lo com se fa.

- Bon dia, fills, bon dia,
digueu-me d'on veniu?
- Venim de Barcelona,
bon pare, aquí ens teniu.

Lireta lirondaina,
Lireta lirondí.
Aquell que té un ofici
de fam no es pot morir.

El ball de Sant Ferriol

Dansa de verema en la qual intervenen la fadrinalla i la gent jove en les estones de lleure o abans de plegar. És una dansa de contraris, en ball rodó, on, per parelles, s'alternen diferents evolucions (obrir i tancar braços, ajupir-se i aixecar-se...).

Jo i el pastor
en vivíem d'amorettes;
jo i el pastor
en vivíem de l'amor.
Ara ve Sant Ferriol,
ballarem si déu ho vol;
el qui toca el tamborino
ha perdut el flabiol.

Era un pastor
que tenia tres ovelles,
era un pastor
que tenia un penelló.
Diu que el penelló li cou,
gloriós Sant Ferriol,
i s'estira i s'arronsa
perquè el penelló li cou.

Tots en tenim
de picor i de pessigolles;
tots en tenim,
si som vius i no ens morim.
Ara ve Sant Ferriol,
ballarem si déu ho vol,
el qui toca el tamborino
ha perdut el flabiol.

Roseta de Gironella

Aquesta és una bonica i popular cançó molt utilitzada per a la dansa. Nosaltres la usem per fer un toc de cercavila i deixar ben recollida l'audició. Alhora es pot apreciar, modestament, una manifestació popular com és la cercavila i apreciar per què instruments com la gralla o l'acordió diatònic s'utilitzen sovint al carrer.

Contacte i management:

972.68.80.07 i 629.38.61.30

samfainadecolors@samfainadecolors.cat

www.samfainadecolors.cat

Els instruments de l'espectacle:

En aquest espectacle, els instruments de música, mereixen ser destacats pel paper que hi juguen. A part de la veu, n'hi ha d'altres d'una gran bellesa tan visual com acústica i, per tant són essencials tant estèticament com sonora. Us els presentem.

Acordió diatònic: instrument de vent de lengüeta lliure. Tot i ser relativament jove (nascut al segle XIX), és eminentment popular i molt utilitzat per a la dansa tradicional. L'acordió diatònic és una petita orquestra, ja que pot fer, ell tot solet, la melodia de la cançó i l'acompanyament. Fem servir un model Castagnari diatònic en les tonalitats de do i sol.

Mandolina: instrument de corda pinçada que deriva del llaüt de petites dimensions. Té quatre cordes afinades per quintes (exactament com el violí). Es toca pinçant amb un plectre.

Fem servir un model de Catània tipus napolità de la casa Parramon.

Guitarra: probablement el més popular dels instruments de corda pinçada. Consta de sis cordes de niló afinades bàsicament per quartes. Fem servir un model de guitarra del luthier López Bellido.

Contacte i management:

972.68.80.07 i 629.38.61.30

samfainadecolors@samfainadecolors.cat

www.samfainadecolors.cat

Salteri: instrument de corda percudida. És una caixa sonora en forma de trapezi. Per sobre de la tapa harmònica s'estenen les cordes, que es toquen picant amb uns martellets en forma de cullera. Està emparentat amb el kanun oriental.

Fem servir un model austríac.

Viola de roda: instrument de corda fregada. Amb un cos que té la forma de llaüt, la principal característica d'aquest instrument és la roda que gira accionada per una maneta. Aquesta roda, a l'igual que l'arquet al violí, frega una corda, o diverses, i produeix el so. De cordes tenim els bordons, que fan el pedal o nota contínua; les cantores, que fan la melodia mitjançant un teclat, i les trompetes, que accentuen el ritme d'una melodia. Fem servir un model construït per Sedo Garcia.

Gralla: instrument de vent fusta de doble canya. És l'oboè tradicional català. Habitualment se l'associa amb els actes festius del carrer: acompanya els gegants a la cercavila i fa pujar els castells.

Fem servir el model de Vilanova.

Pandero: el pandero, per la seva senzillesa, és un dels instruments més antics que existeixen. Gairebé totes les cultures el coneixen i, entre nosaltres, era popularíssim per acompanyar la veu (havent generat fins i tot un gènere amb el seu nom: la cançó de pandero) en la cançó i la dansa. Si bé sembla que el nostre pandero, el català, era quadrat, nosaltres fem servir un model rodó, més habitual actualment.

Propostes didàctiques per als mestres de música:

Abans del concert:

Motiveu els nens i les nenes, desperteu-ne la curiositat. Expliqueu-los què anireu a escoltar i a veure. Que compartirà el teatre o l'auditori amb altres nens. Que s'ha d'entrar al teatre o auditori tranquil·lament. Que no cal picar de mans mentre s'escolta música. Que els músics canten i toquen per al públic. Que al final de les cançons s'aplaudeix. Que un concert es gaudeix més si s'escolta en silenci. Remarqueu que el concert és de música tradicional i diferencieu-la d'altres músiques com la clàssica, el rock o el jazz... En definitiva: és interessant crear expectació.

Us adjuntem les partitures de les cançons que podeu cantar. És molt important que les treballem bé, que els nens les sàpiguen. Així els nens podran cantar amb en Xavi i la Mirna i gaudiran més del concert.

Presenteu les fotografies dels diferents instruments i dels músics que us adjuntem al dossier. Serviran de introducció al concert.

Aquest concert està enregistrat en CD i és una bona eina per treballar a l'escola.

Després del concert:

Parleu i feu preguntes sobre el concert... Com us ho heu passat? Us ha agradat? Què us ha agradat més? Com es deien els músics? Quins instruments tocava cadascú? Us heu portat bé? I els altres nens, s'han portat bé? Els músics s'ho passaven bé fent música?...

Repasseu les cançons del concert. Canteu-les molt. Podeu fer audicions amb el CD de l'espectacle. Als nens els encanta escoltar allò que ja coneixen. Jugueu a identificar els instruments que sonen a la gravació.

Feu dibuixos de l'espectacle... Podeu fer un gran mural col·lectiu dibuixant els instruments, els músics i els elements escènics de les cançons. Feu una fitxa per a cada cançó on dibuixeu l'element que ha sortit del cistell i a quina cançó correspon. Per exemple, la bola de miralls ha servit per il·lustrar la "Cançó del moliner".

Recordeu els noms dels instruments que han aparegut a l'audició. Jugueu a fer mímica: un fa veure que toca un instrument i els altres miren d'endevinar de quin es tracta.

Mireu de construir petits instruments. Per exemple: amb una caixa de cartró i un llapis, ja tenim un tambor.

Contacte i management:

972.68.80.07 i 629.38.61.30

samfainadecolors@samfainadecolors.cat

www.samfainadecolors.cat